

УДК 37.013.3:[81+82]-044.247](045)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-1377-1386](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-1377-1386)

Кучеренко Ірина Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Біла Церква, <https://orcid.org/0000-0001-8005-6757>

Лідія Мамчур доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Біла Церква, <https://orcid.org/0009-0006-2007-8149>

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРАЦІЇ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. У статті розглянуто сутність та особливості інтеграції мовно-літературної освітньої галузі. Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування та розкриття сутності й особливостей інтеграції мовної та літературної освіти в умовах сучасної школи. Інтеграція є одним із важливих аспектів модернізації змісту мовно-літературного навчання, спрямованого на системний розвиток мовної особистості здобувача освіти, його особистісної комунікативної компетентності. Інтеграція української мови, української та зарубіжної літератури у старшій школі як засіб трансформації змісту мовно-літературної освіти має переваги, а його комунікативна практична спрямованість є виправданою для формування комунікативної компетентності учнів. Інтеграційний підхід в мовно-літературній галузі передбачає поєднання вивчення теорії із здійсненням практичної діяльності шляхом вирішення комунікативних, мовних, мовленнєвих, літературних питань і життєвих, професійних, соціальних проблем та ін. У статті проаналізовано особливості імплементації інтегрованого підходу у навчанні української мови та літератури (української та зарубіжної), теоретико-методичні засади організації інтегрованого вивчення мовно-літературної освітньої галузі, визначено стратегічні шляхи впровадження інтеграції в освітній процес. Основні принципи інтеграції: тематичний (інтеграція на основі змісту навчальних предметів, інтеграція наскрізних знань навколо спільної теми); жанровий (інтеграція вивчення лінгвістичних одиниць, мовних та мовленнєвих явищ на текстовому матеріалі літературних творів певного жанру); естетичний (формування комунікативної компетентності здобувача освіти у взаємозв'язку із розвитком соціокультурної, діяльнісної та емоційної компетентностей, ціннісних орієнтацій на основі цілісного уявлення про літературний твір / текст, в

якому мовні одиниці є засобом творення естетичного образу). Зазначено, що інтегроване навчання сприяє подолання фрагментарності знань, розвитку критичного мислення, підвищенню мотивації здобувача освіти. Обґрунтовано методикою інтегрованого навчання, що базується на текстоцентричному підході.

Ключові слова: інтеграція, інтегрований підхід, мовно-літературна освіта, мовна особистість, текстоцентричний підхід.

Kucherenko Iryna Anatoliivna doctor of pedagogical sciences, professor, Professor of the Department of Learning Technologies, Occupational Safety and Inclusive Education, Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education of State Higher Educational Institution «University of Educational Management» NAES of Ukraine, Bila Tserkva, <https://orcid.org/0000-0001-8005-6757>

Lidia Mamchur, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Management, Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education, State Higher Educational Institution "University of Educational Management" of the National Academy of Sciences of Ukraine, Bila Tserkva, <https://orcid.org/0009-0006-2007-8149>

CONCEPTUALIZATION OF INTEGRATION OF THE LANGUAGE AND LITERARY EDUCATIONAL BRANCH

Abstract. The article examines the essence and features of the integration of the language and literary educational field. The purpose of the article is to provide a theoretical and methodological justification and disclosure of the essence and features of the integration of language and literary education in the conditions of a modern school. Integration is one of the important aspects of the modernization of the content of language and literary education, aimed at the systematic development of the language personality of the student, his personal communicative competence. The integration of the Ukrainian language, Ukrainian and foreign literature in high school as a means of transforming the content of language and literary education has advantages, and its communicative practical orientation is justified for the formation of students' communicative competence. The integration approach in the language and literary field involves combining the study of theory with the implementation of practical activities by solving communicative, language, speech, literary issues and life, professional, social problems, etc. The article analyzes the features of the implementation of an integrated approach in teaching the Ukrainian language and literature (Ukrainian and foreign), the theoretical and methodological principles of organizing integrated study of the language and literature educational field, and identifies strategic ways to implement integration in the educational process. The main principles of integration: thematic (integration based on the content of educational subjects, integration of cross-cutting knowledge around a common theme); genre

(integration of the study of linguistic units, language and speech phenomena on the text material of literary works of a certain genre); aesthetic (formation of communicative competence of the student in connection with the development of socio-cultural, activity and emotional competences, value orientations on the basis of a holistic idea of a literary work / text, in which language units are a means of creating an aesthetic image). It is noted that integrated learning helps to overcome the fragmentation of knowledge, develop critical thinking, and increase the motivation of the student. The methodology of integrated learning, which is based on a text-centric approach, is substantiated.

Keywords: integration, integrated approach, language and literary education, language personality, text-centric approach.

Імплементатії інтегрованого підходу в систему гуманітарної освіти зумовлена динамічною зміною запитів суспільства щодо формування комунікативної компетентності, розвитку soft skills та ціннісних орієнтацій здобувача освіти та освітніми завданнями, що задекларовані у чинних державних документах (Концепція «Нова українська школа» (2016), Закон «Про повну загальну середню освіту» (2020), Державний стандарт базової середньої освіти (2020), Державний стандарт профільної середньої освіти (2024) та ін.). Сучасний учитель покликаний забезпечити опанування здобувачами освіти лінгвістичною теорією та вивчення художніх творів, сформованість комунікативних, мовленнєвих, мовленнєвих, літературних умінь та навичок, а також цілеспрямовано збагачувати інтелект учнів, задовольнити їхні естетичні потреби, розширювати знання про навколишній світ, історію, культуру, суспільство, моральні й етичні принципи життя, загальнолюдські та національну цінності тощо.

Питання інтегрованого навчання було предметом дослідження О. Біляєва, М. Вашуленка, Є. Голобородько, С. Гончаренка, І. Гудзик, Г. Іваницької, Ф. Дістервега, Я. Коменського, Дж. Локка, Ю. Мальованого, І. Песталоцці, О. Савченко, В. Сухомлинського, О. Хорошковської, К. Ушинського та ін.

Пошуку нових стратегій і розроблення тактик імплементатії інтеграції в сучасний освітній процес було реалізовано у працях вітчизняних учених (О. Горошкіна, Н. Голуб, Г. Клочек, О. Пометун, Т. Яценко та ін.)

Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування та розкриття сутності й особливостей інтеграції мовної та літературної освіти в умовах сучасної школи.

Інтеграція (від лат. integration – відновлення, заповнення, від integer – цілий) – це «об'єднання будь-яких елементів в одне ціле, а також поєднання та координація дій різних частин цілісної системи, процес взаємозближення і взаємодії окремих структур [4]»; це процес зближення і зв'язку певних частин, елементів, об'єднання їх в єдине ціле. Лінгводидактика трактує інтегроване навчання як таке, що «ґрунтується на поєднанні знань, одержаних з різних навчальних предметів, яке допомагає сприймати навколишній світ як єдине і неподільне ціле [5, с. 99]».

Інтегроване навчання – явище не нове у методиці. Першу спробу інтегрувати навчальний процес і встановити взаємозв'язок між кількома предметами зробив Я. Коменським. Учений наголошував, що під час опанування системи знань все має викладатися в такому самому зв'язку, в якому перебуває насправді у реальному світі. Педагог розробив міні-енциклопедії, в яких повідомлялися відомості про Землю, воду, світила, явища природи, тварини, рослини, людину і розкривалися їх взаємні зв'язки. К. Ушинський наголошував на необхідності використання міжпредметних зв'язків, які не тільки полегшують навчання, а і стимулюють інтерес учнів. Для методики навчання мови вчений створив ефективний аналітико-системний метод навчання грамоти, в якому інтегрував письмо і читання. Найяскравішим прикладом інтеграції у навчанні є методична концепція В. Сухомлинського, а саме розроблені й апробовані «уроки мислення серед природи», що були високопродуктивними. Під час проведення таких навчальних занять педагог інтегрував види пізнавальної діяльності (спостереження, мислення, мовлення) з метою навчання, виховання і розвитку дітей. У кінці ХХ ст. в науці поняття «інтеграція» приходить на зміну поняттю «міжпредметні зв'язки».

У системі сучасної освіти все частіше виявляється активна робота зі створення інтегрованих уроків, програм, курсів, факультативів тощо. Це сприяє формуванню загальних і предметних компетентностей учнів, розвитку їхнього мислення, мовлення, уваги, пам'яті та інтелектуальних здібностей. М. Рудіна, підкреслює, що «інтеграція в освіті оптимально відповідає й формуванню такої ключової компетентності, як уміння вчитись протягом життя – здатності до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального процесу (власного й колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами й інформаційними потоками, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання [8]».

Інтеграція є одним із важливих аспектів модернізації змісту мовно-літературної галузі, спрямованого на системний розвиток мовної особистості здобувача освіти, його особистісної комунікативної компетентності.

Інтеграційний підхід в мовно-літературній галузі як динамічний підхід до навчання передбачає поєднання вивчення теорії із здійсненням практичної діяльності шляхом вирішення комунікативних, мовних, мовленнєвих, літературних питань і життєвих, професійних, соціальних проблем та ін. На думку О. Вознюк, «інтегративний підхід в освіті, та, взагалі, в розвитку людини покликаний на основі інтеграції окремих розвивальних аспектів отримати надрезультат – нові системні властивості цілого – цілісну особистість [1]».

Відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти, мета мовно-літературної освітньої галузі – «розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які шанують українську мову, володіють українською мовою і використовують її в повсякденному житті та в професійних сферах, розуміють важливість української мови як національної цінності та

важливого атрибута української національної і громадянської ідентичності, здатні спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної), іноземними мовами, читають інформаційні та художні тексти української і зарубіжних літератур для духовного, культурного і національного самовираження, міжкультурного діалогу, збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування системи суспільно-державних (національних) цінностей України і ставлень, а також для подальшого професійного становлення, формування громадянської стійкості [2]». Інтеграція як стратегічний шлях до формування мовної особистості сприяє цілісному взаємопов'язаному вивченню української мови, української та зарубіжної літератур і подоланню певної фрагментарності знань.

Інтеграція української мови, української та зарубіжної літератур у старшій школі як засіб трансформації змісту мовно-літературної освіти має переваги, а його комунікативна практична спрямованість є виправданою для формування комунікативної компетентності учнів.

В «Енциклопедії освіти» акцентовано увагу на доцільності об'єднання кількох змістових елементів освіти у системну цілісність: «Інтегративний підхід реалізується під час вивчення інтегрованих курсів чи окремих предметів з освітньої галузі, коли цілісність знань формується завдяки інтеграції їх на основі спільних для всіх предметів понять, застосуванню методів і форм навчання, контролю і корекції навчальних досягнень учнів, що спрямовують навчальний процес на об'єднання знань [3, с. 356]». Інтеграція в мовно-літературній галузі може бути реалізована в таких основних аспектах:

- часткова інтеграція в межах вивчення окремих предметів «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література»;
- навчальний предмет «Українська мова» й інтегрований курс «Українська і зарубіжна літератури»;
- інтегрований курс «Українська мова, українська і зарубіжні літератури».

У концепції Нової української школи інтегроване навчання розглядається в аспекті тематичного і діяльнісного підходів. Діяльнісний підхід – інтеграція на рівні навичок, формування в учнів навичок XXI століття (критичне мислення і вирішення проблем, соціальні та комунікативні навички, організаційні навички, навички використання раніше засвоєної інформації у новій ситуації тощо). Тематичний підхід – інтеграція на рівні змісту освіти, об'єднання змісту навчальних предметів у межах однієї теми.

Характерні ознаки інтегрованого навчання:

- ✓ компетентнісна спрямованість: формування та розвиток комунікативної і читацької компетентності;
- ✓ цілісність: текст є основою для вивчення лінгвістичних засобів, мовних норм, літературних творів;
- ✓ діяльність: робота з текстом (аналітична, структурувальна, трансформаційна, креативна та ін.), читання (поглиблене, ознайомлювальне, вибіркоче,

сканування, перегляд та ін.), аудіювання, говоріння, письмо; комунікація (монологічна, діалогічна, полілогічна);

✓ синхронізація: цілісне комплексне вивчення взаємопов'язаного навчального матеріалу з мови і літератури;

✓ мотивація: навчальний матеріал цікавий, різноманітний, наближений до життєвих реалій;

✓ розвиток критичного мислення: аналізу, оцінка та інтерпретація інформації.

Згідно з концептуальними векторами Нової української школи, основні переваги інтегрованого навчання для учнів є такі: «більш чітке розуміння мети кожного предмету в різних контекстах; більш глибоке розуміння будь-якої теми, завдяки її дослідженню через кілька точок зору; краще усвідомлення комплексного підходу, через який предмети, навички, ідеї та різні точки зору пов'язані з реальним світом; удосконалення навичок системного мислення [6]».

Інтеграція може бути впроваджена на рівні інтегрованого курсу, інтегрованого уроку, під час вивчення теми / розділу / модуля (тематичний (контент-орієнтований) підхід), у процесі тематичного тижня, під час реалізації проєкту та ін.

Основні принципи інтеграції:

- тематичний (інтеграція на основі змісту навчальних предметів, інтеграція наскрізних знань навколо спільної теми);

- жанровий (інтеграція вивчення лінгвістичних одиниць, мовних та мовленнєвих явищ на текстовому матеріалі літературних творів певного жанру);

- естетичний (формування комунікативної компетентності здобувача освіти (мовця і читача) у взаємозв'язку із розвитком соціокультурної, діяльнісної та емоційної компетентностей, ціннісних орієнтацій на основі цілісного уявлення про літературний твір / текст, в якому мовні одиниці є засобом творення естетичного образу).

Інтегроване вивчення мови і літератури об'єднує вивчення української мови, української літератури, зарубіжної літератури в цілісний інтегрований курс, спрямований на розвиток комунікативної компетентності здобувача освіти та його світогляду через роботу з текстом. Як зазначає Г. Клочек, інтегрований курс дає можливість «переформатувати програми за новими принципами, сказати б, за новою філософією, яка була б зорієнтована на здобуття учнями основних компетенцій у світлі вимог нової української школи: програма має будуватися таким чином, щоб учень здобував уміння аналізувати текст, розумів його смисли і художню значущість, розвивав свої усні і письмові мовленнєві уміння та навички [7]».

Інтеграція в освітній практиці реалізується на інтегрованому уроці, у межах якого має бути доречно поєднаний споріднений матеріал з мови та літератури навколо однієї теми, здійснено вивчення явищ чи понять у поліаспектному вимірі у межах взаємозв'язку мови та літератури. Інтегрований урок, на думку

М. Пентилюк, – це урок, на якому «вивчають складні питання, що є предметом розгляду кількох навчальних дисциплін, наприклад, мови й літератури; мови й історії; мови, літератури й образотворчого мистецтва; меншою мірою – мови й математики, мови й географії [10, с. 61]». О. Савченко, досліджуючи дидактику початкової школи, трактує інтегровані уроки як такі, що поєднують блоки знань з різних предметів, підпорядковані одній темі [9]. Інтегровані уроки – це вид організаційної форми навчання української мови, на якому однаковою мірою поєднано змістовий матеріал кількох навчальних предметів відповідно до спільної теми, дидактичного матеріалу; який об'єднує дидактичні цілі кількох предметів, застосовуючи ефективні інтегровані методи і засоби навчання. Інтегровані уроки характеризуються високою інформативністю, фундаментальністю, різноплановістю.

Інтегровані уроки відіграють важливу роль у формуванні особистості здобувачів освіти, розвивають їхнє логічне мислення, інтелект, творчість, формують їхню емоційно-почуттєву сферу. Цілісне вивчення мови і літератур забезпечує формування вмінь уважно, вдумливо, критично читати, сприймати тексти художньої літератури, звертати увагу на мовні одиниці, що забезпечують образність, виразність мовлення, аналізувати і визначати функції лінгвістичних засобів у творі.

Структура інтегрованих уроків може бути різною, вона залежить від специфіки матеріалу, що інтегрується, і зумовлюється поставленими цілями та завданнями; зумовлюється змістом навчання, особливостями діяльності вчителів та учнів. Визначити структуру означених уроків досить важко, адже їх різноплановість унеможливорює уніфікацію їхньої будови.

Структура інтегрованого уроку може бути побудована з урахуванням даних психології про етапи мовленнєвої діяльності і включати три етапи: формування задуму висловлювання, творення тексту (усно й письмово), редагування – виразне читання (розповідання) складених творів, власне редагування, обговорення, зіставлення з творами художньої літератури (чи з поданим зразком).

Найоптимальнішою, на наш погляд, є така структура інтегрованого уроку: організація класу; мотивація; актуалізація опорних знань, умінь і навичок; цілевизначення; вивчення нового матеріалу; застосування інформації; виконання пізнавальних і творчих завдань, спрямованих на сприймання художніх творів і створення власних текстів; формування комунікативної і літературної компетентності; оцінювання; домашнє завдання; підведення підсумків.

Розвивальні можливості інтегрованих уроків досить потужні, адже на них учні включаються у різні види життєвої діяльності людини. Найголовніше – спроектувати роботу здобувачів освіти таким чином, щоб усі види навчальної діяльності злилися в єдине ціле, при цьому необхідно викликати, підтримувати й активізувати їхню творчу діяльність, пізнавальні можливості, самостійну роботу.

Текст є предметом вивчення як мови, так і літератури, через його призму можна побачити весь людський світ. В аспекті інтеграції мовно-літературної галузі текст є базисом, основою і ядром, стрижнем вивчення навчального матеріалу з мови і літератури, мовного аналізу та синтезу на базі художніх творів, і лінгвістичний аналіз є ключем для опанування літературних соціальних та культурних кодів. У процесі роботи з текстом відбувається вивчення лінгвістичних засобів, мовних норм (орфоепічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних, орфографічних, пунктуаційних), розвиток репродуктивного і продуктивного усного та писемного мовлення, вмінь здійснювати активну комунікативну взаємодію.

Інтегроване навчання підвищує інтерес учнів до вивчення мовних одиниць, явищ і літературних творів; дає змогу опанувати мову як явище; показує взаємозв'язок мови, мовлення і мислення; дозволяє вивчати мову у дії (у мовленні, комунікації), а література – через мову, через мовні засоби. У процесі інтеграції мовно-літературного курсу лінгвістичні одиниці вивчаються не тільки як мовні засоби, а і як інструменти об'єктивації художніх смислів.

У процесі застосування інтегрованого підходу вивчення навчального матеріалу здійснюється покроково: мотивація, усвідомлене засвоєння теорії у поєднанні із практикою, занурення в навчальну ситуацію, прогнозування, засвоєння знань, вироблення вмінь та навичок під час роботи з мовними та літературними явищами (спостереження, аналіз, творення, редагування та ін.), рефлексія.

На інтегрованому уроці здійснюються різні види аналізу тексту: змістовий, мовний, мовленнєвий, літературний, стилістичний, типологічний, жанровий, композиційний тощо. Аналіз тексту вимагає від учителя чіткого керівництва послідовними діями здобувачів освіти, а від учнів – значної розумової діяльності, що базується на знаннях всієї системи мови, необхідних для встановлення стильової, типологічної та жанрової належності висловлювання, літературних теоретичних понять, потрібних для розуміння мистецтва слова, змісту літературного твору, його жанрових і стилістичних особливостей. Уважаємо, що ефективним є інтерактивний метод проєктів, який дає змогу підготувати і різновекторно в тематичному аспекті схарактеризувати явище чи поняття, що вивчається. Такі проєкти зацікавлюють учнів, дають можливість виявити себе як дослідника, так і знавця мови та літератури, мовця, читача, ритора. Вправи, що можуть бути застосовані на інтегрованих уроках, мають на меті виконання завдань здебільшого зіставного, творчого характеру.

Під час проведення інтегрованих уроків варто застосовувати такі види робіт: німий диктант (демонстрація певних явищ (картина, аудіо, відео, мультимедіа) і запис їх назв, характеристик тощо); диктант-вікторина (запис лінгвістичних термінів, визначення яких подається); створення предметних словників, довідників (тлумачення слів-омонімів, що використовуються у термінологічних системах різних наук, наприклад, лексема «вид» у мові,

літературі, географії, біології); розробка власного лінгвістичного проєкту з проєкцією на вивчення іншої навчальної дисципліни; творчі роботи (фіксування мовними засобами музичних вражень, базованих на звучанні музики та підсилених текстом музичного твору; порівняльна характеристика творів мистецтва (літератури, музики, живопису, скульптури, танцю); аналіз художнього концепту, який містить ключову лексему і дозволить формувати цілісне та повне уявлення про певне явище; створення характеристики образу (головного героя художнього, музичного чи живописного твору); побудова, перебудова, відновлення, редагування текстів та ін. Досягнути високої ефективності реалізації інтегрованих уроків допоможе застосування на них різноманітних засобів навчання – мультимедійні дошки, ілюстрації, відеофільми, аудіозаписи, символічні засоби (карти, графіки) тощо.

Висновок. Інтеграція дозволяє забезпечувати перехід від репродуктивної моделі (передача і накопичення знань) до когнітивно-синергетичної моделі (формування системи компетентностей), від лінійного навчання до діяльнісної парадигми, реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти як інструмента самопізнання і саморозвитку. Інтеграція української мови та літератур (української та зарубіжної) дозволяє вивчати мову не тільки як засіб спілкування, а як основу культури, що розкривається через діалог текстів різних епох та культур.

Література:

1. Вознюк О. Розвиток педагогічної дійсності. *Вища освіта України*. 2017. № 2(65). С. 23–31
2. Державний стандарт профільної середньої освіти (2024). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#n10>
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В. Г. Кремень]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Енциклопедія сучасної України / НАН України, НТШ. Київ, 2001–2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12384>
5. Захлюпана Н. М., Кочан І.М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2002. 250 с.
6. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи / Нова українська школа. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nus.org.ua/2017/08/19/integrované-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2/>
7. Клочек Г. Д. Міжпредметна інтеграція навчальних предметів «Українська література» та «Зарубіжна література» як об'єктивна необхідність. *Портал громадських експертів*. 2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/834-%20mizhpredmetna-integratsiya-navchalnikh-predmetiv-ukrajinska-literatura-ta-zarubizhna-literatura-yak-obektivna-neobkhdnist>
8. Рудіна М. Візія інтегративного підходу до навчання філологів у технічних університетах. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. К. : Національний авіаційний університет, 2019. Вип. 2(15). С. 84 – 91.
9. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник. К. : Генеза, 1999. 368 с.

10. Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник. [за ред. М. І. Пентиліук]. К. : Ленвіт, 2003. 149 с.

References:

1. Vozniuk O. (2017). Rozvytok pedahohichnoi diisnosti. [Development of pedagogical reality]. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher education of Ukraine*. 2(65), 23-31. [in Ukrainian].
2. Derzhavnyi standart profilnoi serednoi osvity. [State standard of profile secondary education]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#n10> [in Ukrainian].
3. Kremen V. H. (Eds.). (2008). *Entsyklopediia osvity. [Encyclopedia of Education]*. К. : Yurinkom Inter. [in Ukrainian].
4. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy (2001–2025). [Encyclopedia of Modern Ukraine]. Retrieved from <https://esu.com.ua/article-12384> [in Ukrainian].
5. Zakhliupana N. M., & Kochan I.M. (2002). Slovnyk-dovidnyk z metodyky vykladannia ukraïnskoi movy. [Dictionary-reference book on the methodology of teaching the Ukrainian language]. Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU im. I.Franka. [in Ukrainian].
6. Intehrovane navchannia: tematychnyi i diialnisnyi pidkhody / Nova ukraïnska shkola. [Integrated learning: thematic and activity approaches / New Ukrainian School]. Retrieved from <https://nus.org.ua/2017/08/19/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2/> [in Ukrainian].
7. Klochek H. D. (2016). Mizhpredmetna intehratsiia navchalnykh predmetiv «Ukraiïnska literatura» ta «Zarubizhna literatura» yak obiektyvna neobkhdnist. [Cross-curricular integration of the subjects «Ukrainian Literature» and «Foreign Literature» as an objective necessity]. *Portal hromadskykh ekspertiv. Portal of public experts*. Retrieved from <http://education-ua.org/ua/articles/834-%20mizhpredmetna-integratsiya-navchalnykh-predmetiv-ukrajinska-literatura-ta-zarubizhna-literatura-yak-obektivna-neobkhdnist> [in Ukrainian].
8. Rudina M. (2019). Viziia intehratyvnoho pidkhodu do navchannia filolohiv u tekhnichnykh universytetakh. [Vision of an integrative approach to the training of philologists in technical universities]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika. Psykholohiia – Bulletin of the National Aviation University. Series: Pedagogy. Psychology*. 2(15). 84 – 91. [in Ukrainian].
9. Savchenko O. Ya. (1999) Dydaktyka pochatkovoï shkoly [Elementary school didactics]. К.: Heneza. [in Ukrainian].
10. Pentyliuk M. I. (Eds.). [2003]. Slovnyk-dovidnyk z ukraïnskoi lnhvodydaktyky. [Dictionary-reference book on Ukrainian linguodidactics]. К. : Lenvit, 2003. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 19.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.04.2026